

GIZARTE-ERAGILEEN BIKO DOKUMENTUA: ORIENTAZIOAREN ARLOKO DIAGNOSTIKOA ETA JARDUTEKO PROPOSAMENAK (LANBIDE-HEZIKETAKO LANTALDEA)

SARRERA

Orientazio-eredu aurreratu batean lan egiteko premia Elkarrizketa Sozialaren Mahaiko lanbide-heziketako lantaldeak identifikatutako lehentasunetako bat da (horrela dago jasota gizarte-eragileek adostutako, ondoren Lanbide Heziketako Sailburuordetzara igorritako eta hark berariaz bere gain hartutako aldebiko dokumentuan).

Hasierako adostasun horretatik abiatuta, diagnostiko partekatu bat egiteko eta orientazioaren arloan lehentasunezko zat hartzen diren neurri batzuk zehazteko lanean aurrera egitea erabaki zuen lantaldeak.

Dokumentu honetan jasota dauden eta gizarte-eragileen arteko aldeez aurreko jarrera adostu bat adierazten duten proposamenak eta diagnostikoa hezkuntza-etapako orientazioari lotuta daude espezifikoki. Horrek ez du esan nahi, inondik ere, gizarte-eragileek uko egiten diotenik bizialdi osoko prestakuntza-sistema integratu baten esparruan enplegurako prestakuntza ere bilduko duen orientazio integraleko eredu bati.

DIAGNOSTIKOA

1.- Gizarte-eragileen artean, adostasun handia dago hezkuntza-orientazioko sistema eraginkor baten ezaugarri eta premien inguruan.

- a) Orientazioak integrala, inklusiboa, dinamikoa, indibidualizatua eta pertsonentzat eskuragarria izan behar du, genero-joerarik eta genero-estereotiporik gabe.
- b) Hezkuntza-orientazioa desberdina da adinaren eta hezkuntza-etaparen arabera.

Lehen etapetan, pertsonak ahalduntzea eta haien gaitasun eta bokazioak aurkitzea da helburua.

Azken etapetan, orientazioak pertsonen gaitasun eta lehentasunetara egokitu behar du eta, aldi berean, egitura ekonomikoari, produkzio-sistemari eta gure inguruneetako lan-merkatuen eta okupazioen ezaugarriei eta lan-baldintzei buruzko informazio fidagarria, gardena eta egiaztatua eman behar du. Ildo horretan, ikasleen bokazio eta lehentasunen eta etorkizunean lan ordaindu bat lortzeko, garatzeko eta lan horretan irauteko aukeren arteko zentzuzko oreka bat bultzatu behar da.

2.- Halaber, gizarte-eragileak bat datoz gaur egun detektatzen diren gabeziarik garrantzitsuenetako batzuen inguruan:

- a) Informaziorik eza, ikastetxeetan dauden baliabideak askotan nahikoak ez direlako.
- b) Ikasleek prestakuntza-ibilbideetako asko eta haiei lotutako lanbide-irteerak ez ezagutzea. Eta, bereziki, lanbide-heziketaren eta unibertsitatekoaren arteko konexioak eta zubiak ez ezagutzea.
- c) Ikasleen informaziorik eta kontzientziatorik eza lanbide-heziketak goi-mailako hezkuntza-aukera gisa eskaintzen dituen aukeren (batez ere goiko mailetan) eta lanbide-heziketaren enplegarritasunaren inguruan.
- d) Neurri handian ongi informatuta ez dagoen familia-inguruneak baldintzatutako eta, askotan, inertzietan eta aurreiritzietan oinarritutako hezkuntza-arloko erabakiak.
- e) Orientazioa prestakuntza-prozesuaren elementutzat hartzen duen ikuskera integralik ez izatea.
- f) Emakumeen eta gizonen prestakuntza-lehentasunak ezartzen dituzten genero-joera eta genero-estereotipo asko eraginkortasunez zuzentzeko ekintza, tresna eta baliabide nahikorik ez izatea.
- g) Bokazio zientifiko-teknikoak era esanguratsuan sortzeko gaitasunik ez izatea.

NEURRIAK ETA PROPOSAMENAK

Diagnostiko hori kontuan hartuta, gizarte-eragileek ikusi dute funtsean hiru arlotan hartu behar direla neurriak eta garatu behar direla ekimen jakin batzuk:

1.- Orientazio-lanera bideratutako baliabideak gehitzea eta kualifikatzea.

- a) Orientatzaileen eta ikasle kopuruaren arteko ratioak zuzentzea.
- b) Ikastetxe guztietan orientatzaileak daudela bermatzea.
- c) Orientazioa prestakuntza-prozesuan txertatzea. Bigarren Hezkuntzako etaparen amaieran, orientazioak ez du esku-hartze puntual bat edo informaziora zuzendutako esku-hartze bat izan behar. Orientazioak hasierako etapetatik (Haur Hezkuntzatik) lagundu behar die ikasleei, eta haien gaitasunak, lehentasunak eta interesak indartzen saiatu behar du hezkuntza-prozesu osoan, genero-estereotiporik eta kultura-baldintzatzailearik gabe.
- d) Orientatzaileei baliabideak, tresnak eta prestakuntza ematea.
- e) Orientazio-lana dedikazio eksklusiboarekin egitea eta tutoreekin koordinatuta gara dadin ahalbidetzea.

2.- Eskuragarri dagoen informazioa hobetzea eta zabalkunde- eta sentsibilizazio-ekintzak egitea.

- a) Lan-merkatuari, produkzio-sistemak eskatutako profilei eta lan-baldintzei buruzko informazioa erraz eskuratzeko moduan ematea.
- b) Ikastetxeen, enpresen, profesionalen eta ikasleen arteko harremana eta lankidetzak bultzatzeko ekimenak sortzea.
- c) Estereotipo sexistak desagerrarazteko eta hezkidetzak sustatzeko lan egitea.
- d) Ikasleen artean bokazio tekniko-zientifikoak (STEAM espezialitateak) sustatzea.
- e) Emakumeek normalean gizonek egiten dituzten lanbideetan eta jarduerarlotan izan dituzten arrakasta-esperientziak agerian uztea.
- f) Irakasgaiak, dimentsio akademikotik ez ezik, dimentsio profesionaletik ere ematea.
- g) Familiei orientazioaren arloan ematen zaien informazioa hobetzea, familiak erabakigarriak baitira ikasleen hezkuntza-aukeretan.

3.-Lanbide-heziketaren arloko ekintza espezifikokoak

- a) Lanbide-heziketari hezkuntza-aukera gisa merezi duen garrantzia ematea eta haren goi-mailako hezkuntzaren izaera azpimarratzea.
- b) Lanbide-heziketa aukeratzeko dutenen laneratzeari eta lan-ezaugarriei buruzko informazioa azpimarratzea.
- c) Dauden lanbide-ibilbide ugariak eta goi-mailako lanbide-heziketaren eta unibertsitate-ikasketen artean dauden zubien berri ematea.

PLAN ESTRATEGIKOA.

Bestalde, gizarte-eragileen ustez bere gain hartu beharra dago, Elkarrizketa Sozialaren Mahaian eta 2020rako helburu gisa, orientazioaren arloko plan estrategiko bat landu eta onartzeko oinarri komun batzuk ezarri beharra. Eta hori guztia, alde batetik, adierazitako neurriak zehaztu eta bultzatzeko, eta, bestetik, bizialdi osoko prestakuntzaren euskal ereduarekin bat etorriko den sistema integral eta integratu bat zehazteko bidean aurrera egiteko.

Ildo horretan, bereziki garrantzitsua da hezkuntza-orientazioko euskal sistemaren gobernantza-esparru argi bat ezartzea eta, horren barruan, Berritzeguneen rola (berriz) zehaztea.